



# Lederens forord

Etikkens formål, i henhold til Store norske leksikon, er «å studere hvordan man bør handle, og å forstå begrepene vi bruker når vi evaluerer handlinger, personer som handler, og utfall av handlinger.» Dette er arbeid som aldri tar slutt, og som går ufortrødent videre, uansett hvilke katastrofer som kommer vår vei.

2020 og den pågående pandemien bød naturligvis på noen utfordringer for Etikkrådets arbeid. En del selskaper som sto til observasjon, ble umulige å besøke etter midten av mars. Helt nye feltundersøkelser ble også vanskeliggjort. Utover det har vi opprettholdt driften tilnærmet normalt. Dette har delvis vært mulig fordi vi har kunnet høste av arbeid påbegynt i 2019 eller tidligere, og fordi sekretariatet har særs kompetente og pliktoppfyllende folk.

Tilrådingene under klimakriteriene fikk sin forløsning i året som gikk. Vi avga også vår første tilråkning om normbrudd knyttet til salg av overvåkningsutstyr. Arbeidet med tekstilprodusenter begynner nå å nærme seg bunnen av bunnen. Mange av disse selskapene kan synes små, men deres kunder er blant de mest kjente merkevarene i verden, som også fondet er investert i, og vi har grunn til å tro at vårt arbeid har en oppdragende effekt også på dem. Vi har i 2020 også avgitt flere tilråninger enn på lenge under kriteriet «alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner». Vår vurdering av selskapers medvirkning har stått sentralt i disse sakene. Dette kan være svært vanskelige vurderinger å gjøre, men noen må jo gjøre dem.

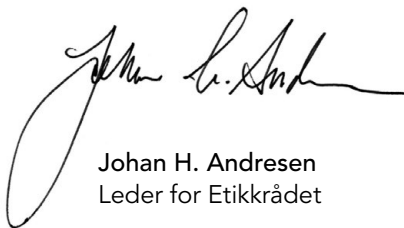
På bakgrunn av den etiske risiko vi har avdekket i arbeidet med selskapers rekrutteringspraksis, frykter vi at migrantarbeidere kan være svært utsatt for omfattende normbrudd. Vi har derfor satt ut et stort oppdrag for å kunne gjennomføre undersøkelser angående selskaper som er involvert i praksis som kan utgjøre tvangsarbeid eller andre former for utnyttelse i arbeidslivet. Resultatene av dette arbeidet vil vi ha nytte av i mange år fremover. Både selskaper og land, selv om det siste ikke har vårt direkte fokus, vil nok ha stor egeninteresse i å opptre mer ansvarlig på dette feltet hvis de ønsker investorenes gunst.



Våren 2019 ble det opprettet et offentlig utvalg som skulle vurdere de etiske retningslinjene for SPU. To oppnevnte medlemmer av rådet har sittet i utvalget, og to fra sekretariatet har sittet i dets sekretariat, og brukt betydelig tid på dette arbeidet. Utvalgets utredning, NOU 2020:7 «Verdier og ansvar», har vært på høring, og Etikkrådet har også gitt et eget hørings svar. Vi mener at de fleste av utvalgets anbefalinger er konstruktive og lar seg greit operasjonalisere, men gitt Etikkrådets uavhengighet, kan noen få tydeliggjøres ytterligere.

NBIMs signaler om å øke graden av aktivt eierskap, og derigjennom selge seg ut av flere mindre selskap, kan få innvirkning på Etikkrådets arbeid. Vi antar at den etiske risikoen i fondet vil reduseres noe som følge av dette, samtidig som Etikkrådets ressurser vil bli noe mer konsentrert mot lengre prosesser med større selskaper. Samtidig antar vi at små selskaper med avansert teknologi, men med ukjent etisk retningssans, vil forbli i fondet, noe som vil sette oss på prøve når det gjelder å vurdere denne fremtidige risikoen for normbrudd. Dessuten, fondet vil også fortsatt være eksponert mot en lang rekke fremvoksende markeder, og nye kan komme til, noe som ikke gjør Etikkrådet overflødig med det første.

For, etikken hviler aldri. Ei heller Etikkrådet.



Johan H. Andresen  
Leder for Etikkrådet